

[Formanden]

(Redegørelse nr. R 6).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Jeg foreslår, at forhandlingen om denne redegørelse finder sted tirsdag den 19. januar 1988. Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte dette forslag som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

I skrivelse af d.d. har kultur- og kommunikationsministeren og undervisnings- og forskningsministeren meddelt mig, at de ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse for biblioteksbetjeningen af ungdoms- og mellemuddannelserne.

(Redegørelse nr. R 7).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlige redegørelser:

Energipolitisk redegørelse af 16/12 87. Energiforministerens redegørelse i henhold til lov om energipolitiske foranstaltninger samt lov om Dansk Olie og Naturgas.

(Redegørelse nr. R 6).

Energiforministeren (Svend Erik Hovmand):*1. Den almindelige energipolitiske udvikling**1. Indledning*

Den internationale udvikling på energimarkederne har i de senere år samlet set været gunstig for Danmark. Med de vidtgående energipolitiske initiativer, som Danmark har taget siden den første oliekrise, er landet blevet meget mindre påvirket af ændrede internationale forhold på energiområdet. Men vi er dog fortsat nettoimportør af energi, og de nuværende lave importpriser på olie og kul har en ganske betydelig positiv indvirkning på landets økonomi.

I de internationale organisationer på energiområdet er opfattelsen gennemgående den, at der efter en årrække med lave oliepriser på ny vil blive skabt et markedsmæssigt grundlag for stigninger i oliepriserne. Usikkerheden er fortsat meget stor og knytter sig især til OPEC-landenes muligheder for at indgå og fastholde

pris- og produktionsaftaler. Disse muligheder vil være stigende, efterhånden som den overskydende produktionskapacitet indskrænkes i takt med øget efterspørgsel på grund af lave priser.

Vanskelighederne med at forudsige energiprisudviklingen på længere sigt understreger behovet for at fastholde målsætningen om en fleksibel og flerstrengt energiforsyning. De omkostninger, som på kort sigt kan være forbundet med gennemførelsen af denne målsætning, kan bl.a. ses som en forsikringspræmie mod den usikkerhed, der gør sig gældende med hensyn til brændselspriser, miljøforhold m.v. for den fremtidige energiforsyning.

De lave importpriser på energi giver energisektoren nye udfordringer. De energipolitiske initiativer, som gennem det forløbne tiår har medvirket til at forbedre landets energisituation, var indtil 1986 under indflydelse af meget høje oliepriser. Den betydelige forrykkelse af de udefra kommende betingelser har medført et øget behov for at sikre en optimal udnyttelse af de gennemførte store danske energiinvesteringer i olie- og gasproduktion og i forsyningsomlægninger.

Energiavgiftspolitikken har bidraget til stabilitet inden for energiområdet på trods af de skiftende vilkår. I et længere perspektiv er der imidlertid risiko for en u hensigtsmæssig udnyttelse af samfundets samlede ressourcer, hvis et så højt afgiftsniveau opretholdes på visse brændsler. Derfor er der behov for en nøjere klarlægning af virkningerne af energiavgiftssystemet, og regeringen har nu nedsat et udvalg, der skal belyse disse spørgsmål. Udvalget skal samtidig vurdere mulighederne for at sikre, at energiavgifterne indgår med rimelig vægt i varmeudgifterne for forskellige forbrugergrupper under hensyn til de forskellige gruppers alternative forsyningsmuligheder.

De senere års energipolitiske debat har understreget miljøfaktorens betydning i energiplanlægningen. I beslutninger, som binder produktion, forsyning og forbrug af energi mange år frem, er det afgørende, at hensynet til miljøet og betydningen heraf er nøje vurderet. Miljøhensyn peger på anvendelse af mere effektive energianlæg, besparelser i slutforbrug og på omlægninger i retning af mindre forurenende energiformer og etablering af forureningsbegrænsende teknologi.

[Energiministeren]

De omlægninger, der har fundet sted, og de besparelser, der er opnået, har medført en ganske betydelig reduktion af forureningen i forbindelse med energianvendelsen. Det er en udvikling, som vil fortsætte i kraft af de investeringer, som allerede er gennemført. Ved de kommende års nye investeringer på energiområdet må miljøomkostningerne ved de forskellige forsyningsmuligheder i øget omfang indgå som en vigtig del af beslutningsgrundlaget. Regeringen lægger vægt på herigennem at sikre, at investeringerne kan tilrettelægges således, at der opnås den størst mulige positive virkning på miljøet under hensyn til de øvrige energipolitiske målsætninger og dansk konkurrenceevne.

2. Olie- og naturgasområdet

Der har i de senere år været investeret betydelige beløb i efterforskning og produktion af dansk olie- og naturgas og i udbygning af naturgasnettet. Der har været tale om meget langsigtede investeringer både i privat og offentligt regi. I dag kan vi begynde at høste frugten af denne indsats. Vores egenproduktion af olie og gas svarer nu til knap to tredjedele af olie- og gasforbruget, og produktionen kan inden for de nærmeste år forventes at nå op på at svare til mere end 85 pct. af forbruget. Det vil sige, at vi med de nuværende prisforhold formindsker brændselsimporten mellem 7 og 9 mia. kr. årligt.

For at opretholde og øge selvforsyningsgraden i de kommende år må der fortsat investeres i videre efterforskning og udbygning af både eksisterende og nye felter. Samtidig kan en fortsat stærk salgsindsats i naturgasselskaberne i høj grad bidrage til at øge det samfundsmæssige udbytte af de gennemførte investeringer. Dette gælder såvel ved en øget tilslutning til naturgasnettet herhjemme som ved eksport af yderligere naturgasmængder til markederne i Sverige og Vesttyskland.

På det danske oliemarked er tendensen mod øget koncentration fortsat i 1987. Den overvejende del af omsætningen ligger nu i selskaber, der med en enkelt undtagelse også er engageret i efterforskning eller produktion af olie og naturgas på dansk område.

Energiministeriet forventer, at den danske produktion af olie i de kommende år vil stige, således at produktionen omkring 1990 vil være

i størrelsesordenen 7-8 mio. m³ (6-7 mio. tons) pr. år. Lægges de i dag kendte danske oliereserver til grund, svarer dette til i alt ca. 15 års produktion. Den reservetilvækst, der har fundet sted siden sidste års energipolitiske redegørelse, skyldes først og fremmest den igangværende videreudbygning af de eksisterende felter, herunder etableringen af indvindingsforbedrende foranstaltninger. For gassens vedkommende er reservesituationen mere rigelig. Målt i forhold til et produktionsniveau på knap 3 mia. m³ inden for rammerne af den nugældende kontrakt strækker gasreserverne til ca. 40 års produktion. Med en forøget produktion på f.eks. 5 mia. m³ årligt vil de totale reserver række til ca. 25 års produktion.

Selv om der således fortsat er reserver til adskillige års produktion, og selv om produktionen kan øges ved hjælp af produktionsintensiverende teknologi, understreger de nævnte forhold mellem reserver og produktion behovet for en fortsat efterforskningsaktivitet, der specielt for oliens vedkommende kan sikre en udvidelse af det danske reservegrundlag. Det danske område er ikke færdigudforsket. Tværtimod peger sagkyndige vurderinger mod, at der fortsat er mulighed for væsentlig tilvækst i reserverne. Regeringen lægger derfor vægt på, at der inden længe tages stilling til spørgsmålet om gangsaftætning af yderligere efterforskningsaktiviteter.

I Statusnotat, energiplanlægning 1987, som indgår som baggrundsmateriale for denne redegørelse, er der givet en sammenfatning af erfaringerne fra de to første udbudsrunder. Energiministeriet vil i slutningen af februar måned 1988 forelægge Folketingets Enerkipolitiske Udvalg et oplæg til vilkårene og tidspunktet for yderligere efterforskningsaktivitet.

I den forbindelse må man være opmærksom på, at der i andre Nordsølande, som vi konkurrerer med om selskabernes efterforskningsmidler, efter olieprisfaldet er sket en række lempelser i de økonomiske vilkår for efterforskning og produktion. På baggrund af denne udvikling må der foretages en nøje gennemgang af de økonomiske rammer for selskabernes virksomhed med henblik på at vurdere behovet for i forbindelse med en 3. udbudsrunde eventuelt at foretage en justering af de samlede vilkår. Ud over hensynet til at sikre samfundet et rimeligt udbytte, herunder hensynet til betalingsba-

[Energiministeren]

lancen på såvel kort som lang sigt, må det overordnede formål naturligvis her være at opnå, at selskaberne fortsat vil afsætte efterforskningsmidler til aktiviteter på dansk sokkelområde.

Olieproduktionen for 1987 forventes at ligge i størrelsesordenen 5,4 mio. m³ (4,6 mio. tons), mens der i 1986 i alt blev produceret ca. 4,3 mio. m³ olie (ca. 3,7 mio. tons). Naturgasproduktionen vil ligge på et noget højere niveau end sidste år, omkring 2,2 mia. m³.

Den kraftige forøgelse af olieproduktionen er et resultat af en betydelig indsats for at forbedre indvindingen fra de eksisterende felter, herunder videreudviklingen af Danfeltet med den såkaldte Dan-F udbygning. Efter Energiministeriets opfattelse er der i de eksisterende felter fortsat betydelige muligheder for gennem indvindingsforbedrende foranstaltninger at øge den andel af de tilstedeværende oliemængder, som kan indvindes. Der vil herved kunne sikres en væsentlig udvidelse af det ressourcemæssige grundlag for den fremtidige produktion, og Energiministeriet lægger derfor stor vægt på, at initiativerne på dette område videreføres og intensiveres.

I den sydlige del af Centralgraven foreligger der nu ansøgninger om feltudbygning for yderligere 4 felter, Adda, Boje, Nils og Øst-Rosa. Indfasningen af disse felter vil blive tilrettelagt inden for rammerne af kapaciteten i den eksisterende infrastruktur med de muligheder for udvidelser, som produktionspotentialet kan retfærdiggøre.

I den nordlige del af Centralgraven er der ligeledes gjort en række fund (Nord Arne, Lulu, Vest Lulu og Gert), som forventes udnyttet kommercielt. I dette område foregår desuden en væsentlig efterforskningsaktivitet som følge af 1. og 2. udbudsrunde.

Det nordlige område af Centralgraven er i modsætning til det sydlige område karakteriseret ved stor usikkerhed om områdets samlede produktionspotentiale, ved at der endnu ikke er igangsat produktion med hertil hørende behandlings- og transportsystemer, og endelig ved at flere af de gjorte fund ligger både på dansk og norsk område.

Der er ikke taget stilling til de nærmere rammer for den fremtidige udbygning af dette område. Udgangspunktet vil være at etablere en infrastruktur, som giver grundlag for såvel en forsvarlig udnyttelse af eksisterende og eventu-

elle nye fund som et økonomisk bæredygtigt grundlag for indvindingsvirksomheden i området. En række væsentlige beslutninger i denne forbindelse skal i overensstemmelse med gældende aftaler træffes i samarbejde med norske myndigheder og selskaber. En mulighed vil være, såfremt kapacitetsforholdene tillader det, at udnytte de eksisterende danske infrastruktur i den sydlige del af Centralgraven. Det kan også vise sig, at produktionspotentialet vil være af en størrelsesorden, der naturligt kræver egne behandlings- og transportfaciliteter.

Salget af naturgas har udviklet sig så positivt, at der snart skal tages stilling til yderligere tilførsler. Der er redegjort herfor i afsnittet nedenfor om Dansk Naturgas A/S. De lavere olie- og gaspriser har ført til forbedrede muligheder for, at naturgas kan konkurrere med importerede kul. Naturgassen er ligeledes nemmere at håndtere end kul og er en betydelig mere miljøvenlig energiform. Også de omfattende investeringer, der er foretaget i naturgassystemet, gør det naturligt at sigte på en øget anvendelse af naturgas i energiforsyningen.

Inden for elfremstillingsområdet vil naturgassen under alle omstændigheder få en øget anvendelse i de kommende år i kraft af udbygningen med de nye decentrale kraftvarmeværker. Det åbner vigtige, yderligere perspektiver for en øget naturgasanvendelse, at Elkraft nu har indledt forhandlinger med Dangas som led i en vurdering af mulighederne for at anvende naturgas på kraftværkerne, herunder at opføre det planlagte kraftvarmeværk Avedøre 2 som et gasfyret værk.

3. Energiforbrug

Igennem de senere år har der været en moderat stigning i det samlede energiforbrug på 2-3 pct., først og fremmest på grund af den betydelige økonomiske vækst. I forbindelse med afmatningen i den økonomiske udvikling forventes energiforbruget i 1987 at være stagnerende. Udviklingen især inden for fremstillingssektorerne og servicesektoren har været kendetegnet af en forskydning af forbruget mod et relativt større forbrug af elektricitet. Stignings-takten i elforbruget har således i 1986 været godt 4 pct. og forventes i 1987 at blive 2,5 pct. Energiforbruget til rumopvarmning har over en periode på de sidste 3 år vist en mindre stigning, selv om de private opvarmningsudgifter i

[Energiministeren]

kraft af energifagfigterne er blevet opretholdt på et højt niveau på trods af det store energiprisfald. Dette må formentlig bl.a. ses i sammenhæng med den almindelige indkomstudvikling, som sammen med tilgangen af nye boliger må antages at have ført til en stigning i komfortniveauet, der mere end har opvejet besparelsesforanstaltningerne i den eksisterende boligmasse.

Udviklingen understreger behovet for at videreføre bestræbelserne for at sikre en fortsat tilbageholdenhed i energiforbruget. Ud over de bredt anlagte informationskampagner gennemføres også mere målrettede energisparekampagner. Energispareudvalget gennemfører således en kampagne over for offentlige forbrugere i amter og kommuner, og i samarbejde med Energiministeriet og en række erhvervsorganisationer har udvalget ligeledes gennemført en kampagne over for erhvervslivet. Sigtet hermed har været at sikre en bred information om mulighederne for at udnytte det besparelspotentiale i virksomhederne på 10-15 pct., som eksperter vurderer kan gennemføres rentabelt ved de nuværende prisforhold. Kampagnen videreføres nu med tilbud om mere specifik information om tekniske besparelsesmuligheder.

Det er tilfredsstillende, at elforsyningselskaberne har forstærket indsatsen for energibesparelser, og at der som led heri er ved at blive opbygget en uddannelse af tekniske konsulenter, som kan rådgive virksomhederne. Energiministeriet lægger vægt på, at disse og andre aktiviteter på elbesparelsesområdet løbende justeres efter de resultater og den forøgede viden, som det igangsatte forskningsprojekt om elbesparelser fører frem til. Projektet, som er igangsat i forlængelse af eludbygningsaftalen, er efter den første kortlægning inde i den fase, hvor der skal ske en nærmere fastlæggelse af de praktiske forsøg med afprøvning bl.a. af forskellige virkemidler til opnåelse af elbesparelser.

Som led i den øgede prioritering af energibesparelser har energiministeren på baggrund af Det Enerkipolitiske Udvalgs beretning af 22. maj 1987 meddelt elværkerne, at der i de årlige udbygningsplaner skal redegøres for aktiviteter og planer inden for elbesparelsesområdet.

4. El- og varmeplanlægning

Energiforbrugets fordeling på brændsler har

i de senere år været inde i en markant udvikling, navnlig som følge af de store investeringer i naturgas- og kraftvarmeforsyning. Som et resultat af de overordnede investeringer, som allerede er blevet foretaget eller er ved at blive gennemført, vil naturgassens og kraftvarmens andel af det samlede energiforbrug være stigende i en årrække fremover. Hvor hurtigt denne vækst vil komme, afhænger især af den takt, hvormed forbrugerne tilsluttes forsyningsnettene.

Såvel ud fra samfundsøkonomiske som miljø- og energipolitiske grunde er det afgørende, at der sker en fortsat øget brugertilslutning til de eksisterende kollektive forsyningsystemer. Med de gennemførte afgiftsforhøjelser er de generelle økonomiske betingelser herfor i væsentligt omfang blevet fastholdt på trods af prisfaldet på olie. På naturgasområdet har den i december 1986 fastlagte nye aftalestruktur skabt grundlag for en styrkelse af selskabernes bestræbelser på at øge tilslutningen. På fjernvarmeområdet har Energiministeriet i samarbejde med Danske Fjernvarmeværkers Forning nedsat et udvalg, der på baggrund af forningens og Energiministeriets fjernvarmeundersøgelse skal vurdere, hvilke konkrete initiativer der kan iværksættes for at forbedre tilslutningen til fjernvarmesystemerne.

Med den hidtil gennemførte varmeplanlægning er de overordnede forsyningsnet for naturgas og udnyttelse af overskudsvarmen fra de centrale elproduktionsenheder blevet fastlagt. Regeringen lægger vægt på at videreføre varmeplanlægningen, således at der i forbindelse med en forstærket indsats for energibesparelser sikres en øget udnyttelse af indenlandske energiresourcer og en øget samproduktion af el og varme.

Ud over øget forsyningsikkerhed, energieffektivitet og valutaaflastning kan der herved opnås en række miljøfordele, som både skal ses i forhold til ønsket om at erstatte mere forurenende brændsler med mere miljøvenlige energiformer og i forhold til muligheder for at bidrage til løsningen af miljøproblemer på andre områder som f.eks. halmafbrændingsforbud eller øgede krav til gødningshåndtering i landbruget.

For at sikre en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig gennemførelse af disse overordnede energi- og miljømæssige målsætninger er det

[Energiministeren]

afgørende, at initiativerne på varme- og elforsyningsområdet koordineres nøje. En vigtig konsekvens heraf er, at omkostningerne ved forsyningsudbygninger må vurderes i forhold til muligheder og omkostninger ved at mindske behovet for sådanne investeringer gennem besparelser i slutforbruget.

En sådan sammenhængende planlægning forudsætter, at energisparebestrebelse og eludbygningsplanlægningen indgår som en integreret del af varmeplanlægningen. Herigen kan det bl.a. sikres, at den øgede udnyttelse af indenlandske ressourcer som f.eks. naturgas, halm m.v. indpasses hensigtsmæssigt i den samlede forsyning, og at der inden for rammerne af samfundsøkonomiske rentabilitetshensyn opnås den størst mulige udnyttelse af mulighederne for kombineret produktion af el og varme.

Bl.a. med dette sigte vil Energiministeriet nedsætte en arbejdsgruppe – med repræsentanter for bl.a. industrien, elværkerne og energimyndighederne – der skal belyse mulighederne for at øge udnyttelsen af overskudsvarmen fra de store værker også uden for boligsektoren. Der kan både være tale om en øget anvendelse af overskudsvarmen i eksisterende industrier og om muligheder for at placere nye industrier og andre erhverv hensigtsmæssigt i forhold til den tilstedeværende overskudsvarme.

Et meget vigtigt bidrag til en øget samproduktion af el og varme vil komme som et resultat af den udbygning med decentrale kraftvarmeværker, som nu gennemføres med udgangspunkt i regeringens aftale med Socialdemokratiet om den fremtidige eludbygning. Projekterne i elselskabernes forsøgs- og demonstrationsprogram vil sikre, at der sker en bred afprøvning af alle væsentlige indenlandske ressourcer og af en række forskellige teknologier.

Elselskaberne har i løbet af perioden siden aftalens indgåelse i juni 1986 allerede udarbejdet projekter for decentral kraftvarme, som mere end udfylder det aftalte forsøgs- og demonstrationsprogram på 80–100 MW effekt. Der skabes således et godt grundlag for den videre udbygning på basis af de indhøstede erfaringer.

Elværkernes gennemførelse af det aftalte program for udbygning med decentrale kraftvarmeværker er efter regeringens opfattelse et vigtigt led i den fremtidige eludbygning. Rege-

ringen lægger samtidig vægt på, at afregningsprincipperne for el leveret af ikke elværksejede værker fastsættes på en måde, der ikke vil være blokerende for, at decentrale kraftvarmeværker kan etableres uden for elværksregi.

Selv med en øget elbesparelseindsats samt udbygningen med både decentrale kraftvarmeværker og vindmøller vil der være behov for nye centrale kraftværker. Som følge heraf er der godkendt udvidelser med to 350 MW kulfyrede kraftvarmeblokke på henholdsvis Fynsværket og Vestkraft. Udbygningen med disse anlæg vil på grund af deres højere energieffektivitet og moderne udstyr til begrænsning af luftforureningen bidrage til, at forureningen ved el- og varmeproduktion vil blive reduceret betydeligt.

I beretning af 22. maj 1987 fra Folketingets Energpoltiske Udvalg blev energiministeren af udvalgets flertal opfordret til at fremsætte et lovforslag om forbud mod elvarme. De samfundsøkonomiske analyser i den netop offentliggjorte »lavenergirapport« er af væsentlig betydning for overvejelserne på dette område.

Rapportens analyser peger bl.a. på, at der kan være samfundsøkonomiske og miljømæssige fordele forbundet med at differentiere og målrette energispareindsatsen i forhold til forsyningsmulighederne. Således kan nye boliger i områder med spredt bebyggelse uden mulighed for etablering af kollektiv forsyning med fordel opføres som elopvarmede lavenergi huse. For eksisterende bebyggelse i landområder bør øgede incitamenter til energibesparelser vurderes på lige fod med tilskud til omlægninger af forsyningsnettet, f.eks. ved etablering af varmepumper, halmfyringsanlæg m.m.

5. Vedvarende energi, forskning, udvikling og eksport

Forsknings-, forsøgs- og udviklingsprogrammerne inden for energiområdet tilstræbes tilrettelagt på en sådan måde, at der både sikres en fastholdelse og udvikling af grundlæggende teknologisk viden, samtidig med at dansk industri involveres mest muligt i udviklingen af konkurrencedygtige energiteknologier. Programmerne har således et dobbelt sigte: dels at indgå som led i en målrettet erhvervsudvikling, dels at bidrage til udviklingen i den langsigtede forskning inden for energiområdet. Hovedvægten i programmerne ligger dels inden for

[Energiministeren]

områderne energibesparelser og energiproduktionens miljømæssige konsekvenser, dels på udvikling og anvendelse af nye energiteknologier baseret på vedvarende og indenlandske ressourcer. Programmerne kan på det sidstnævnte område også medvirke til løsningen af miljøkrav i landbruget og samtidig virke stimulerende for de mindre bysamfunds og landområders økonomi.

Det er i den sammenhæng tilfredsstillende, at det koordinationsudvalg for biogasfællesanlæg, som regeringen nedsatte for ca. et år siden, i løbet af kort tid har formået at udarbejde en handlingsplan for afprøvning af biogasanlæg. Handlingsplanen er nu iværksat, og der er allerede givet tilskud til udvikling af 3 nye biogasfællesanlæg. Herudover er der givet bevillinger til detailprojektering af en række projekter.

Prioriteringen af ressourcer til udvikling på vindmølleområdet har ydet et væsentligt bidrag til den markante udvikling i vindmølleteknologien. Elproduktionsomkostningerne på de bedste nye vindmøller synes nu på vej ned til et niveau, som kan betyde, at vindmøller på længere sigt kan indgå som et konkurrencedygtigt supplement til den almindelige elproduktion, især hvis der tages hensyn til sandsynlige stigende miljø- og brændselsomkostninger.

Vindmøllers rentabilitet er stærkt afhængig af velegnede placeringer, og muligheden for etablering af vindmøller til havs åbner af den grund interessante perspektiver for den videre udvikling. Energiministeriet har derfor nedsat et udvalg, som nærmere skal belyse de forskellige placeringsmæssige interesser og de tekniske forhold, som gør sig gældende ved etablering af vindmøller på havet.

Totalt set rummer forsknings-, forsøgs- og udviklingsprogrammerne en også i international sammenhæng meget betydelig indsats for at udvikle nye energiteknologier, som kan udnytte vedvarende og indenlandske energiresourcer. Det gælder ikke mindst inden for områderne vindenergi, biomasse og decentrale kraftvarmeverker. Den teknologiske udvikling, som der herved er skabt grundlag for, har allerede givet sig udslag i en betydelig eksport af dansk energiteknologi.

Inden for kulbrinteområdet har Energiministeriets Kulbrinteudvalg netop fremlagt en handlingsplan med det sigte at sikre en mere samordnet indsats for dansk teknologiudvik-

ling. En fortsat udvikling på dette område er både af betydning for anvendelsen af de danske olie- og gasressourcer og for mulighederne for øget teknologiekspport.

Regeringen lægger vægt på, at der fra det offentliges side gøres en målrettet og effektiv indsats for at støtte erhvervslivet i eksportarbejdet. Derfor fremlagde Energiministeriet i foråret 1987 en handlingsplan for en styrket offentlig indsats for øget eksport på energiområdet. Handlingsplanen er siden blevet fulgt op af en række konkrete initiativer, herunder udgivelse af et månedligt nyhedsbrev til formidling af informationer med relevans for energieksporten.

II. Dansk Olie og Naturgas A/S m.v., dets virksomhed, planer og finansiering

Dansk Naturgas A/S (Dangas)

Selskabet har i det seneste år kunnet konstatere en fortsat positiv udvikling i afsætningen af naturgas. Naturgasselskaberne har i dag kontrakter svarende til et årsforbrug på omkring 1,7 mia. m³ på det indenlandske marked og kontrakter om eksport til Sverige og Vesttyskland på i alt ca. 1 mia. m³ årligt. Det er især afsætningen til industrien og til fjernvarmeverker, der har bidraget til den hurtige opbygning af det indenlandske marked. Med den øgede tilslutning til naturgasnettet, der kan forventes i de følgende år, vil afsætningen i løbet af få år væsentligt overstige det mindste aftag på årligt 2,5 mia. m³, der indgår i den eksisterende kontrakt mellem DUC og DONG. Derfor har DONG's datterselskab Dangas efter regeringens anmodning indledt forhandlinger med de potentielle leverandører, herunder DUC og Statoil, om køb af mere gas. Forhandlingerne omfatter både yderligere gas til det danske marked og gas til øget eksport til Sverige og Vesttyskland.

Prisen på naturgas på det europæiske naturgasmarked har været faldende i de seneste par år, og markedet må generelt betegnes som et købers marked, ikke mindst efter de meget omfattende kontrakter om leverancer af norsk gas til Vesttyskland, Frankrig, Holland og Belgien. Det må derfor vurderes at være en gunstig periode for Dangas at købe mere naturgas.

Regeringen lægger vægt på, at der ved forhandlingerne om yderligere gaskøb skabes sikkerhed for de kommende års forsyninger af naturgas, og at der samtidig opnås en løsning,

[Energiministeren]

som er tilfredsstillende for samfundet som helhed. Det er regeringens opfattelse, at hensynet til at opnå de rigtige pris- og leveringsvilkår bedst sikres ved, at forhandlingerne med DUC og Statoil om yderligere leverancer gennemføres i kommercielt regi mellem de implicerede selskaber.

Dangas' eksport af naturgas til Sverige og Dangas' og Statoil's erhvervelse af aktier i Swedegas er indledningen til et nordisk samarbejde på naturgasområdet. Regeringen støtter, at naturgasselskaberne arbejder på at udbygge dette samarbejde, blandt andet ved at sammenkoble de enkelte landes gasnet og gennem etablering af et nordisk gasteknisk center. Herved kan naturgassens placering styrkes på det nordiske marked.

Energiafgifterne har i det væsentlige opvejet den forringelse af selskabets økonomi, som de fortsat lave oliepriser i sig selv ville have medført. Sammen med energiafgifterne har den større afsætning samt lavere omkostninger – herunder finansieringsomkostninger – medført en væsentlig forbedring af selskabets økonomi.

Efter regeringens aftale med Socialdemokratiet om støtte til naturgasprojektet skal der med treårige intervaller foretages en revurdering af behovet for fremtidige statslige kapitalindskud til Dangas. I overensstemmelse med aftalen er den første revurdering nu gennemført. Det er glædeligt, at stabiliseringen i selskabets økonomi har ført til, at selskabet efter den gennemførte revurdering ikke har behov for kapitalindskud i 1988.

Naturgassens fritagelse for energiafgifter spiller en afgørende rolle for alle naturgasselskabernes økonomi. Den støtte, der herved ydes naturgasprojektet, placerer et meget betydeligt ansvar hos naturgasselskaberne med hensyn til at sikre en effektiv styring af omkostningerne.

Det er på denne baggrund positivt, at den nye aftale mellem Dangas og de regionale selskaber om opdelingen af naturgasprojektets økonomi medfører, at det enkelte selskab nu selv bærer ansvaret for styringen af egne drifts- og anlægsomkostninger. Aftalen indebærer endvidere, at salget af naturgas til brugerne fortsat sker til ensartede, landsdækkende priser for de enkelte kundekategorier. Der er samtidig aftalt en forenkling og smidiggørelse af selskabernes salgsprocedure over for større kunder.

Dansk Olie- og Gasproduktion A/S (DOPAS)

Som partner i alle de konsortier, som i 1. og 2. udbudsrunde har fået tilladelser, er Dansk Olie- og Gasproduktion aktivt engageret i den igangværende efterforskning og yder herigenem et selvstændigt bidrag til efterforskningen af det danske område. Endvidere yder DOPAS et væsentligt bidrag i forbindelse med forberedelsen af den kommende 3. udbudsrunde, bl.a. med hensyn til at forbedre det seismiske og geologiske data-grundlag.

Samtidig med en betydelig efterforskningsaktivitet i forbindelse med 1. runde er der i 1987 også kommet gang i det borearbejde, som selskaberne har forpligtet sig til i 2. runde. Dette betyder bl.a., at Dansk Operatørselskab (Danop), som DOPAS og Danerco ejer i fællesskab, er kommet ind i en mere aktiv fase. I 1988 ventes bl.a. gennemført en boring ved Tønder og en boring i Nordsøen, begge med DANOP som operatør. Der er grund til at udtrykke tilfredshed med, at Danop i praksis har vist sig som en egnet ramme for et konstruktivt samarbejde mellem det statslige selskab og en række private virksomheder.

Ved siden af DOPAS' direkte engagement i efterforskningen varetager selskabet en række vigtige opgaver som leverandør af tekniske/geologiske ydelser til andre selskaber i DONG. Den ekspertise, som selskabet herved erhverver sig, er af væsentlig betydning for koncernens samlede virksomhed inden for olie- og gasområdet.

Dansk Olierør A/S (DORAS)

I lyset af den stigende olieproduktion besluttedes i 1986 at udvide kapaciteten i DORAS' rørledningssystem fra de oprindelige 90.000 tønder til 110.000 tønder om dagen, der ved anvendelse af særlige friktionsreducerende additiver vil kunne forøges til 130.000 tønder. Udvidelsen er nu gennemført som planlagt og det nye anlæg officielt taget i brug den 1. oktober 1987. De samlede investeringer udgør ca. 220 mio. kr., der i overensstemmelse med olierørledningsloven betales af brugerne efter samme principper som det oprindelige anlægsprojekt. Ved begrænset investering vil transportkapaciteten i den eksisterende ledning yderligere kunne øges til i alt 145.000 tønder om dagen.

Det må forventes, at der hermed er tilvejebragt et tilstrækkeligt grundlag for at imøde-

[Energiministeren]

komme de kommende nærmeste års transportbehov fra de eksisterende felter. Hvorvidt der på lidt længere sigt vil være behov for en forøgelse af den samlede transportkapacitet, eventuelt gennem anlæg af en ny rørledning, skal således i første række vurderes i sammenhæng med igangsætning af olieproduktion fra nye felter.

For 1987 er der i lighed med tidligere år indgået aftale mellem DORAS og Energiministeriet om betaling af en afgift på 90 pct. af indtægterne fra det særlige fortjenesteelement på 5 pct. af værdien af den transporterede olie. Afgiften anslås i 1987 at udgøre omkring 180 mill. kr.

Dansk Olieforsyning A/S (DOFAS)

Som følge af den stigende danske olieproduktion og 1981-aftalens regler om den statslige køberet har DOFAS gennem de seneste år haft adgang til at aftage en voksende mængde olie. Ud over køberetsolien har selskabet efter Energiministeriets nærmere bestemmelse kunnet disponere den såkaldte royaltylie, dvs. olie, der af bevillingshaverne erlægges til dækning af produktionsafgiften.

Olien har imidlertid i de seneste år skullet afsettes og raffineres på et stadig mere konkurrencepræget energimarked. Et væsentligt element i denne udvikling har været de gennemførte strukturændringer på det danske oliemarked.

Bl.a. på baggrund heraf er det besluttet, at selskabet i 1988 – i lighed med 1987 – alene skal aftage køberetsolien. DOFAS' markedsandel forventes i 1987 at udgøre ca. 15 pct. af det samlede danske olieforbrug svarende til niveauet for 1986. Det er regeringens opfattelse, at selskabets bestræbelser i den kommende tid i første række rettes mod at konsolidere denne position.

III. Afslutning

Udviklingen inden for energiområdet påvirker mange forhold af betydning for den almindelige samfundsudvikling. Forskellige samfundshensyn skal afbalanceres i energipolitikken og løbende tilpasses i forhold til omskiftelige ydre vilkår. Det kræver fleksibilitet og tilpasningsevne for de organisationer og institutioner, som arbejder med energispørgsmål, og det kræver politisk vilje til at opnå bredt funderede energipolitiske løsninger.

Set på denne baggrund har energiområdet efter regeringens opfattelse været inde i en tilfredsstillende udvikling. Det er lykkedes at tilvejebringe løsninger, som sikrer en mere effektiv energiproduktion og energianvendelse og en forbedret udnyttelse af gennemførte investeringer, samtidig med at der er igangsat en række nye, fremadrettede initiativer, som prioriterer overordnede hensyn til miljøet og til fastholdelsen af de langsigtede energipolitiske målsætninger.

Redegørelse af 16/12 87 for biblioteksbetjeningen af ungdoms- og mellemuddannelserne.
(Redegørelse nr. R 7).

Kultur- og kommunikationsministeren H. P. Clausen) og undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

1. Indledning

Folketinget vedtog den 21. april 1987 dagsordensforslag nr. D 51, som bl.a. pålægger kultur- og kommunikationsministeren og undervisningsministeren inden den 1. januar 1988 at fremlægge redegørelse for biblioteksbetjeningen af ungdoms- og mellemuddannelserne.

Arbejdet med denne redegørelse har været tilrettelagt sådan, at Undervisningsministeriet har kortlagt området med inddragelse af de berørte direktorater. Efter drøftelser mellem Kultur- og Kommunikationsministeriet og Undervisningsministeriet om øget samarbejde, herunder samarbejdsformerne, og forslag til aktiviteter, der anses for hensigtsmæssige, er der udarbejdet en fælles redegørelse.

2. Uddannelsesområder

Følgende uddannelsesområder under Undervisningsministeriet, der kan karakteriseres som ungdoms- og mellemuddannelser, er omfattet af den kortlægning, der ligger til grund for redegørelsen:

- gymnasiet og hf, herunder hf-enkeltfagskurser
- grundlæggende og videregående erhvervsuddannelser
- korte og mellemlange social- og sundhedsuddannelser
- pædagogiske uddannelser
- journalistuddannelsen